

nieuwsbrief

nummer 3, december 2001

Woord van de redactie

We zijn er trots op u een extra dik nummer van de Nieuwsbrief te kunnen presenteren. Deze keer met veel nieuws afkomstig uit de eigen NVMB-gelederen. In de eerste plaats is er de benoeming van Gert Floor tot voorzitter van de NVMB, hij volgt Dick van den Hul op die wel lid van het bestuur blijft. Dale Carr neemt via deze nieuwsbrief afscheid van de NVMB. Verder zijn er berichten van de commissie Opleidingen en de IBL-commissie en bevat de nieuwsbrief verslagen van onder meer het

IAMIC-congres en de NVMB-studiedag van 15 november j.l.

Ook treft u het tweede deel aan van het verslag van Hanneke Kuiper over de IAML-conferentie, een bericht over de Centrale Discotheek Rotterdam en een artikel van ons redactielid Ton Habraken over nieuwsgroepen op internet.

Voor wie het was ontgaan: onlangs zijn twee nieuwe portal-sites de lucht ingegaan: www.musica.nl en www.bibliotheek.nl waarover in dit nummer meer.

Van het bestuur

Gert Floor nieuwe voorzitter NVMB

De statuten van de NVMB geven aan dat het bestuur uit zijn midden een voorzitter benoemt. De huidige voorzitter, Dick van den Hul, heeft al een aantal maanden geleden aangegeven deze taak over te willen dragen aan een ander bestuurslid, mede omdat hij in 2002 een dag per week minder gaat werken. Het bestuur is erg blij dat ons nieuwe bestuurslid Gert Floor deze taak op zich wil nemen. Met ingang van 1 januari 2002 zal Gert de voorzitterstaak binnen de NVMB overnemen van Dick. Dick blijft overigens als gewoon bestuurslid deel uitmaken van het bestuur.

Voor degenen die nog niet zo vertrouwd zijn met Gert Floor volgt hier nog wat informatie over Gert.

Gert heeft een deeltijdbaan als bibliotheektechnisch medewerker in de OB van Heiloo, waar hij met name de muziekafdeling verzorgt. Daarnaast werkt hij twee dagen per week als archivaris in het Museum van het Boek/Museum Meermanno-Westreenianum te Den Haag. Zijn motivatie voor het bibliotheekwerk ligt vooral in het informatiewerk en de collectievorming. Gert heeft de overtuiging dat de muziekafdeling erbij hoort in de openbare bibliotheek en prijst zich gelukkig in

een bibliotheek te werken waar leners, directie en bestuur er ook zo over denken.

Nieuwe auteurswet

In Nieuwsbrief nummer 2 van 1999 is al eens uitvoerig aandacht besteed aan auteursrecht.

Inmiddels is in het afgelopen voorjaar door het Europees parlement en de Raad richtlijn 2001/29/EG betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij vastgesteld.

Op dit moment vindt er in Nederland een consultatieproces plaats met betrekking tot de implementatie van deze richtlijn in de Nederlandse wetgeving. Vele partijen zijn hierbij betrokken. Het Ministerie van Justitie heeft een speciale website geopend waarop kennis valt te nemen van de reacties van belangenorganisaties (o.a. van FOBID,

namens de bibliotheekwereld) en van het concept beleidsvoorstel:

www.minjust.nl/a_beleid/auteurswet/adviescie/index.htm

De NVMB heeft contact opgenomen met de secretaris van de FOBID Juridische commissie en laten weten dat we als NVMB bereid zijn onze steun of medewerking te verlenen aan het verdere consultatieproces.

André Jurrens (1912)

Op de valreep bereikt ons het bericht dat op zondag 9 december j.l. André Jurrens is overleden. André Jurrens is voorzitter geweest van IAML en redacteur van Fontes. Hij toonde ook op hoge leeftijd enorme betrokkenheid bij de ontwikkelingen binnen het muziekbibliotheekwerk en de NVMB. We zullen later nog stilstaan bij de rol die André Jurrens vervulde in het Nederlandse muziekleven.

Dale Carr neemt afscheid

De redactie ontving zijn bijdrage voor de nieuwsbrief.

Beste collega's van de NVMB,

Sinds 1 november ben ik uitkeringstrekker via de flextopregeling; ik neem dus via de nieuwsbrief afscheid van de NVMB.

Mijn deelname aan vergaderingen is de laatste paar jaar, wegens twee langere perioden van detachering in het buitenland, wat minder frequent geweest dan daarvoor. Ik heb mij wel vanuit Groningen en Göteborg op de hoogte gehouden van de activiteiten, die ook al vroeger een bron van inspiratie waren voor mijn eigen werk bij de OB Groningen. Met name de grote vooruitgang in efficiency in de behandeling van IBL-aanvragen voor bladmuziek is een belangrijke stap in een belangrijke richting, één waar wij in verschillende samenstellingen vele jaren aan hebben gewerkt en die eindelijk levensvatbare vrucht heeft afgeworpen.

Ik wens de Vereniging nog veel meer van dit soort successen, die afhankelijk zijn van voortgezette toewijding en enthousiasme van de leden; en aan de leden wens ik veel plezier en vervulling in en buiten hun werk.

Dale C. Carr
d.c.carr@keyaccess.nl

IBL-commissie bladmuziek - voortgangsbericht

Elektronisch aanvraagformulier

Op 17 mei 2001, de dag dat de NVMB haar jaarlijkse ledenvergadering hield, introduceerde de IBL-commissie een elektronisch aanvraagformulier voor bladmuziek, dat voorlopig bij wijze van proef

tot 1 januari 2002 wordt gehanteerd. Het formulier is te vinden op de NVMB-website en kan daar worden gedownload. Op de site is tevens een handleiding te vinden. Het formulier wordt steeds vaker gebruikt. Toch heeft het even geduurd voordat de

toepassing werkelijk op gang kwam. Vermoedelijk heeft dat te maken met de volgende redenen:

- onbekendheid met het formulier
- tussentijdse wijzigingen in e-mailadressen van bibliotheken, waardoor het formulier enkele keren moest worden aangepast
- het feit dat enkele bibliotheken in de routing om diverse redenen nog geen gebruik wilden of konden maken van het e-formulier
- het gebruik van verschillende e-mail-programma's bij de bibliotheken in de routing
- in een aantal gevallen problemen met het verzenden of openen van de formulieren - voor een deel om onverklaarbare redenen
- in sommige bibliotheken de nog geringe ervaring met het tekstverwerkingsprogramma Word en het gebruik van een e-mail-programma

In de praktijk blijkt het elektronische formulier ook in papieren vorm te circuleren. In plaats van verzending via e-mail wordt het in dergelijke gevallen geprint en verzonden per post...

Voor zover de commissie dat heeft kunnen nagaan variëren de ervaringen in de praktijk van gematigd positief tot zeer positief. Het formulier leidt niet direct tot tijdswinst voor de bibliothecaris maar zet klaarblijkelijk wel aan tot een snellere afhandeling. Dat is ook het voornaamste doel van deze toepassing. Inmiddels hebben de bibliotheken van Haarlem en Maastricht besloten ook deel te nemen aan het leenverkeer via e-mail, zodat nu alle bibliotheken in de routing van het e-formulier gebruik maken!

In het voorjaar van 2002 zal het gebruik van het formulier worden geëvalueerd. Het ziet er naar uit dat het formulier ook na deze proefperiode zal worden gebruikt, totdat een betere oplossing voor het IBL bladmuziek voorhanden is.

Eisen & modellen

De commissie is momenteel druk doende op een rijtje te zetten aan welke eisen het IBL-bladmuziek dient te voldoen, wil het een meer eigentijds karakter krijgen. Bovendien wordt er nagegaan welke "modellen" er tegemoet komen aan deze eisen. Tevens is er besloten te inventariseren hoe het leenverkeer op provinciaal/regionaal niveau wordt ervaren. Alle verdeelbibliotheken worden benaderd met een aantal vragen, waarna steekproefsgewijs bij enkele bibliotheken uit het betreffende werkgebied zal worden geïnformeerd naar hun ervaringen. Het onderzoekje zal duidelijk moeten maken in hoeverre er wordt gehecht aan de provinciale verdeelfunctie. Daarnaast zal er vermoedelijk een beter beeld ontstaan over de kwaliteit van het IBL met betrekking tot aspecten als snelheid van afhandeling en de mate van honorering.

WSF

In WSF-kringen wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de notitie "Vernieuwing van IBL bij WSF-bibliotheken", met als bijlage het projectplan "13 bibliotheken onder één knop - WSF-bibliotheken in de voorhoede". De commissie heeft reeds inzage gehad in deze concept-notitie, die is gericht op optimalisering van het IBL-verkeer voor openbare bibliotheken, dit in nauwe samenwerking met PICA. Het geheel bevat een aantal interessante aanknopingspunten voor het IBL van bladmuziek.

BibliotheekBlad

Waarschijnlijk zal in het laatste nummer van het BibliotheekBlad van dit jaar een artikel worden geplaatst over de problemen rond het IBL van bladmuziek.

Ton Habraken
Openbare Bibliotheek Eindhoven
Voorzitter IBL-commissie

De IBL-commissie van het NVMB bestaat uit de volgende leden: Pieter Goossen (Bibliotheek Arnhem), Ton Habraken (Openbare Bibliotheek Eindhoven), Hanneke Kuiper (Openbare Bibliotheek Amsterdam) en Annemie Mellegers (Dienst Openbare Bibliotheek Den Haag).

Onderzoeksverslag Scholingsbehoefte Muziekbibliotheekwerk

Samenvatting van de resultaten en beschouwing

Inleiding

De commissie Opleiding van de NVMB heeft de scholingsbehoefte op het gebied van het muziekbibliotheekwerk onderzocht. Het onderzoek is gedaan in de vorm van een schriftelijke enquête die is verspreid onder bibliotheken met een muziekcollectie. De commissie onderzocht in hoeverre momenteel gebruik wordt gemaakt van (bij)scholing en in hoeverre behoefte is aan meer of andere scholing.

Hierbij presenteren wij de resultaten van dit onderzoek. Dit artikel bevat een samenvatting van de resultaten en een beschouwing. Een totaaloverzicht van de gestelde vragen en de bijbehorende antwoorden, gespecificeerd naar bibliotheektype, vindt u op de nieuwspagina van www.nvmb.nl.

1. Resultaten

Respons

Er zijn 155 enquêtes verzonden naar de volgende geadresseerden: leden NVMB-mailinglist, overige NVMB-leden, PBC's en overige OB's met bladmuziekcollectie (voorzover te achterhalen en per e-mail te bereiken).

De respons is 72 stuks, dat is 46,5%.

Huidige situatie

Vraag 1 had betrekking op de huidige situatie.

86,1 % van de 72 inzenders maakt momenteel geen gebruik van bijscholing.

84,7 % heeft behoefte aan meer of andere bijscholing.

Scholingsbehoefte

Vraag 2 had betrekking op een elftal deelgebieden van het muziekbibliotheekwerk. Per onderwerp is de scholingsbehoefte gepeld, waarbij keuze was uit: *geen, weinig, matig, veel* of *zeer veel*.

Deze begrippen zijn vooraf als volgt omschreven:

- Geen = Zou ik niet heengaan;
- Weinig = Zou ik niet speciaal heengaan, interessant als ik er toch ben;
- Matig = Zou ik alleen heengaan als het niet te duur is en het uitkomt in tijd;
- Veel = Zou ik zeker heengaan, als het niet te duur is;
- Zeer veel = Zou ik in ieder geval heengaan.

Schema 1 geeft de totaalcijfers per scholingsonderwerp in absolute getallen. Op de website vindt u het volledige cijfermateriaal, gespecificeerd naar bibliotheektype (OB, PBC, conservatorium en speciale collecties).

Schema 1: Scholingsbehoefte muziekbibliotheekwerk per onderwerp in cijfers
(absolute getallen)

1. <u>Titelbeschrijven bladmuziek</u>	2. <u>Titelbeschrijven geluid</u>
Geen 43	Geen 50
Weinig 5	Weinig 0
Matig 8	Matig 10
Veel 7	Veel 6
Zeer veel 7	Zeer veel 3
3. <u>Bibliografische bronnen</u>	4. <u>Auteursrecht</u>
Geen 15	Geen 31
Weinig 9	Weinig 9
Matig 16	Matig 13
Veel 19	Veel 10
Zeer veel 3	Zeer veel 6
5. <u>ICT-ontwikkelingen</u>	6. <u>Muziekgeschiedenis klassiek</u>
Geen 13	Geen 17
Weinig 10	Weinig 13
Matig 15	Matig 12
Veel 20	Veel 16
Zeer veel 11	Zeer veel 3
7. <u>Muziekgeschiedenis wereldmuziek</u>	8. <u>Muziekgeschiedenis popmuziek</u>
Geen 16	Geen 21
Weinig 3	Weinig 7
Matig 20	Matig 21
Veel 26	Veel 15
Zeer veel 4	Zeer veel 5
9. <u>Muziekgeschiedenis jazz</u>	10. <u>Muziekbibliotheekwerk nationaal</u>
Geen 11	Geen 14
Weinig 9	Weinig 5
Matig 17	Matig 18
Veel 19	Veel 16
Zeer veel 6	Zeer veel 8
11. <u>Muziekbibliotheekwerk internationaal</u>	
Geen 36	
Weinig 13	
Matig 15	
Veel 4	
Zeer veel 1	

Open vragen

Bij de antwoorden op de open vraag over thans gevolgde bijscholing valt op dat, als er al bijscholing is, deze langs vele wegen en versnipperd tot stand lijkt te komen.

De andere open vraag ging over de behoefte aan nog niet genoemde onderwerpen voor bijscholing.

Hierbij zijn de antwoorden in groepen onder te brengen:

1. PR en organisatie-onderwerpen zijn negen maal genoemd in verschillende bewoordingen: marketing, presentatie en promotie; maar ook "hoe breng je goede samenwerking tot stand?" en hoe leg je de juiste contacten met organisaties?".
2. Drie maal is uitdrukkelijk gevraagd om bijscholing op het terrein van internet ten behoeve van inlichtingenwerk.
3. Behoeftte aan muziektheorie is vier maal naar voren gebracht.
4. Nieuwe ontwikkelingen op terrein van DVD en audio is twee maal als gewenst onderwerp genoemd.
5. Onder de tien overige antwoorden valt op een behoefte aan algemene bibliotheektechnische vaardigheden, toegespitst op het muziekbibliotheekwerk, zoals: sanering; het stap voor stap uitwerken van informatievragen; opzet collectieprofielen muziek.

Verder is o.a. de suggestie gedaan om op muziekterrein een soort "krakercompetitie" op te zetten (vgl. het initiatief van René van der Have / NBLC).

Voor het volledige overzicht van de antwoorden op de open vragen verwijzen wij naar de website.

2. Beschouwing

2.1 Algemeen

Doelgroep

De commissie is zich ervan bewust dat niet de gehele potentiële doelgroep (n.l. alle bibliotheken met muziekcollectie) is bereikt. In het kader van dit onderzoek is hier ook niet naar gestreefd.

Respons

Op de NVMB-mailinglist staan ook particulieren en individuele werknemers van grotere instanties. Het was technisch moeilijk, zo niet onmogelijk, deze groepen uit te sluiten van de enquête. Beide groepen hebben - om begrijpelijke reden - veelal niet individueel gereageerd, hetgeen zich uitte in de respons.

De verplaatsing van de mailinglist van Listbot naar MSN heeft er toe geleid dat de herinnerings-email niet alle leden van de 'oude' mailinglist heeft bereikt. Dit omdat zij (nog) niet stonden aangemeld bij de nieuwe lijst.

72 of minder

Niet alle 72 inzenders hebben alle vragen beantwoord. Dit betekent dat bij sommige vragen het totaal niet 72 is, maar minder.

Absolute getallen

Bij de presentatie van de resultaten van vraag 2 is gekozen voor absolute getallen. De aantallen van bepaalde bibliotheektypen zijn te klein om weergave in percentages te rechtvaardigen.

Gewenste diepgang

De cijfers met betrekking tot *gewenste diepgang* zijn uitsluitend gepresenteerd bij het totaaloverzicht op de website. Bij de samenvatting van de resultaten en de conclusies is *diepgang* buiten beschouwing gelaten. Bij voldoende gebleken behoefte kunnen deze cijfers bij eventueel te organiseren scholing richting geven voor de aard van de scholing.

De commissie heeft een correctie moeten maken bij antwoorden op de vragen over diepgang. Meer dan eens was bij *gewenste diepgang* *weinig* ingevuld, terwijl eerder was ingevuld *geen behoefte aan scholing*. Ten einde vertekening te voorkomen is in deze gevallen het antwoord "diepgang: weinig" niet meegeteld.

Belangstellenden

Naast de ingevulde enquêtes kregen we ook veel onverwachte reacties van belangstellenden die inzage wensden in de resultaten en informatie over eventueel te organiseren cursussen. Dit is mede dankzij berichten over de enquête die spontaan door ons onbekende derden in OB-Update en in het Bibliotheekblad zijn geplaatst.

2.2 Conclusies

Criterium voor het formuleren van de conclusies

Voor het interpreteren van de cijfers en het formuleren van de conclusies heeft de commissie het volgende criterium gehanteerd:

"Een positief advies voor het organiseren van scholing wordt verstrekt als meer dan de helft van de inzenders, *matig*, *veel* of *zeer veel* heeft gekozen."

Dit criterium is als volgt tot stand gekomen.

- Per vraag zijn de totaalcijfers van *geen* en *weinig behoefte* opgeteld.
(Bijv. ICT-ontwikkelingen: *geen* 13 + *weinig* 10 = 23.)
Per vraag zijn de totaalcijfers van *veel* en *zeer veel behoefte* opgeteld.
(Bijv. ICT-ontwikkelingen: *veel*/20 + *zeer veel*/11 = 31.)
- De optie *matige behoefte* vormt een tussencategorie die echter veelvuldig is gekozen.
Op grond van het antwoord op vraag 1.2, waaruit blijkt dat 84,7% van de inzenders zegt behoefte te hebben aan meer of andere bijscholing, is besloten de totaalcijfers van *matige behoefte* te laten meewegen met de cijfers van *veel* en *zeer veel* behoefte.
(Bijv. ICT-ontwikkelingen: *veel*/20 + *zeer veel*/11 + *matig* 15 = 46).
- De cijfers per bibliotheektype zijn alleen dan noemenswaardig als ze tegengesteld zijn aan het totaalcijfer voor het betreffende onderwerp.
(Bijv. Auteursrecht: uit de totaalcijfers blijkt dat de meerderheid *geen* tot *weinig* behoefte heeft, maar van de speciale collecties heeft de meerderheid *veel* tot *zeer veel* behoefte)
- De *gewenste diepgang* is in eerste instantie buiten beschouwing gelaten (zie ook hierboven).

Op grond van de antwoorden heeft de commissie vijf verschillende behoeftecategorieën geformuleerd:

1. geen behoefte;
2. uitsluitend behoefte bij specifiek(e) bibliotheektype(n);
3. uitsluitend informatiebehoefte (digitaal of op papier leverbaar, geen cursus nodig);
4. wel behoefte bij alle bibliotheektypen, echter getalsmatig niet overtuigend;
5. wel behoefte.

Conclusies per scholingsonderwerp

Schema 2 geeft de elf scholingsonderwerpen met de behoeftecategorie zoals die uit de cijfers naar voren komt en de daaruit voortvloeiende conclusie.

Schema 2: Scholingsbehoefte muziekbibliotheekwerk in categorieën en conclusie per onderwerp

<u>Onderwerp</u>	<u>Behoeftecategorie</u>	<u>Conclusie</u>
1. Titelbeschrijven bladmuziek	Geen behoefte	Geen scholing (zie commentaar 1)
2. Titelbeschrijven geluid	Geen behoefte	Geen scholing (zie commentaar 1)
3. Bibliografische bronnen	Wel behoefte, maar...	(zie commentaar 2)
4. Auteursrecht	Uitsluitend behoefte bij speciale collecties	Evt. scholing voor dit bibliotheektype (zie commentaar 3)
5. ICT-ontwikkelingen	Wel behoefte	Wel scholing
6. Muziekgeschiedenis klassiek	Behoeftte getalsmatig niet overtuigend	Geen prioriteit
7. Muziekgeschiedenis wereldmuziek	Wel behoefte	Wel scholing
8. Muziekgeschiedenis pop	Wel behoefte, maar...	(zie commentaar 2)
9. Muziekgeschiedenis jazz	Wel behoefte	Wel scholing
10. Muziekbibliotheekwerk Nationaal	Informatiebehoefte (digitaal / op papier)	Geen scholing (zie commentaar 4)
11. Muziekbibliotheekwerk internationaal	Geen behoefte	Geen scholing

2.3 Commentaar bij de conclusies

1. Voor enkele onderwerpen blijkt niet bij alle bibliotheektypen scholingsbehoefte te bestaan. In het algemeen adviseert de commissie daarom geen scholing te organiseren die het gehele scala aan onderwerpen omvat in één cursus.
De formulering "geen scholing" betekent dat de NVMB, op grond van de onderzoeksresultaten, voor dat betreffende onderwerp op dit moment geen actie zal ondernemen.
2. Voor *Bibliografische bronnen* en *Muziekgeschiedenis pop* is weliswaar scholingsbehoefte aanwezig bij iets meer dan de helft van de inzenders. Gezien de krappe meerderheid kan de commissie hierin echter momenteel nog geen duidelijke aanbeveling geven. Nadere behoeftepeiling lijkt zinvol.
3. Voor *Auteursrecht* is uitsluitend scholingsbehoefte bij de speciale collecties.
Advies: geen scholing die alle bibliotheektypen bedient, eventueel scholing gericht op dit bibliotheektype.
4. Voor *Muziekbibliotheekwerk nationaal* adviseert de commissie geen cursus te organiseren. Een van de inzenders stelde terecht dat dergelijke informatie heel goed digitaal of op papier beschikbaar gesteld kan worden.

Over de vorm waarin scholing het best georganiseerd kan worden, zal de commissie zich verder beraden. Een allesomvattende cursus lijkt niet gewenst; per onderdeel (soort modulevorm) lijkt meer in aanmerking te komen. Voor bepaalde onderdelen kan worden volstaan met artikelen in de Nieuwsbrief of op de website.

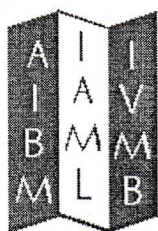
Daarbij valt te denken aan een digitale muziekbibliotheekgids. Deze gids zou een overzicht moeten bieden van de Nederlandse muziekcollecties, met omschrijving per collectie van o.a. de inhoud, aard en mate van ontsluiting en mate van beschikbaarheid aan derden.

De commissie zal zeker ook de vele zinvolle opmerkingen en suggesties, verkregen uit de open vragen, in haar verdere werk betrekken.

Alle inzenders bedanken we hartelijk voor hun medewerking!
Er is volop werk aan de winkel.

Nienke de Boer, Gert Floor en Dick van den Hul
NVMB-commissie Opleiding

Voor evt. nadere toelichting:
NVMB-commissie Opleiding
p/a Muziekcentrum van de Omroep
t.a.v. Nienke de Boer
Postbus 125
1200 AC HILVERSUM
e-mail: n.boer@mco.nl
tel. 035 - 67 14 183

BIBLIOTHÉCAIRES MUSICAUX LE RENDEZ-VOUS DES CINQ CONTINENTS

DEEL 2

(Vervolg op het verslag van de IAML-bijeenkomst van afgelopen zomer)

PROJECTEN

MLO-Gateway

Een mooi project is '*music libraries online*'. Een Brits project, gestart met 5 conservatoriumbibliotheken, intussen uitgebreid tot 9 conservatorium- en 7 universiteitsbibliotheken. Doel is het realiseren van een gezamenlijke virtuele catalogus voor muziek, daarbij gebruik makend van de Z39.50 standaard.

Na het harmoniseren van de verschillende wijzen van catalogiseren e.d. kon men pas echt gaan samenwerken. Er is ook een inventarisatie gemaakt van de diverse specialisaties binnen de collecties van de deelnemende bibliotheken en de mate van toegankelijkheid. Aansluitend bij de beschikbaarheid van de collecties is een belangrijk doel van het project ook het zichtbaar maken van alle holdings van een titel; men wil de diensten van de MLO ook gebruiken voor een efficiënt

Schema 2: Scholingsbehoefte muziekbibliotheekwerk in categorieën en conclusie per onderwerp

<u>Onderwerp</u>	<u>Behoeftecategorie</u>	<u>Conclusie</u>
1. Titelbeschrijven bladmuziek	Geen behoefte	Geen scholing (zie commentaar 1)
2. Titelbeschrijven geluid	Geen behoefte	Geen scholing (zie commentaar 1)
3. Bibliografische bronnen	Wel behoefte, maar...	(zie commentaar 2)
4. Auteursrecht	Uitsluitend behoefte bij speciale collecties	Evt. scholing voor dit bibliotheektype (zie commentaar 3)
5. ICT-ontwikkelingen	Wel behoefte	Wel scholing
6. Muziekgeschiedenis klassiek	Behoeftte getalsmatig niet overtuigend	Geen prioriteit
7. Muziekgeschiedenis wereldmuziek	Wel behoefte	Wel scholing
8. Muziekgeschiedenis pop	Wel behoefte, maar...	(zie commentaar 2)
9. Muziekgeschiedenis jazz	Wel behoefte	Wel scholing
10. Muziekbibliotheekwerk Nationaal	Informatiebehoefte (digitaal / op papier)	Geen scholing (zie commentaar 4)
11. Muziekbibliotheekwerk internationaal	Geen behoefte	Geen scholing

2.3 Commentaar bij de conclusies

1. Voor enkele onderwerpen blijkt niet bij alle bibliotheektypen scholingsbehoefte te bestaan. In het algemeen adviseert de commissie daarom geen scholing te organiseren die het gehele scala aan onderwerpen omvat in één cursus.
De formulering "geen scholing" betekent dat de NVMB, op grond van de onderzoeksresultaten, voor dat betreffende onderwerp op dit moment geen actie zal ondernemen.
2. Voor *Bibliografische bronnen* en *Muziekgeschiedenis pop* is weliswaar scholingsbehoefte aanwezig bij iets meer dan de helft van de inzenders. Gezien de krappe meerderheid kan de commissie hierin echter momenteel nog geen duidelijke aanbeveling geven. Nadere behoeftepeiling lijkt zinvol.
3. Voor *Auteursrecht* is uitsluitend scholingsbehoefte bij de speciale collecties.
Advies: geen scholing die alle bibliotheektypen bedient, eventueel scholing gericht op dit bibliotheektype.
4. Voor *Muziekbibliotheekwerk nationaal* adviseert de commissie geen cursus te organiseren. Een van de inzenders stelde terecht dat dergelijke informatie heel goed digitaal of op papier beschikbaar gesteld kan worden.

Over de vorm waarin scholing het best georganiseerd kan worden, zal de commissie zich verder beraden. Een allesomvattende cursus lijkt niet gewenst; per onderdeel (soort modulevorm) lijkt meer in aanmerking te komen. Voor bepaalde onderdelen kan worden volstaan met artikelen in de Nieuwsbrief of op de website.

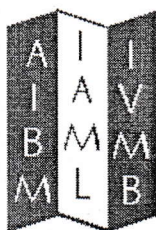
Daarbij valt te denken aan een digitale muziekbibliotheekgids. Deze gids zou een overzicht moeten bieden van de Nederlandse muziekcollecties, met omschrijving per collectie van o.a. de inhoud, aard en mate van ontsluiting en mate van beschikbaarheid aan derden.

De commissie zal zeker ook de vele zinvolle opmerkingen en suggesties, verkregen uit de open vragen, in haar verdere werk betrekken.

Alle inzenders bedanken we hartelijk voor hun medewerking!
Er is volop werk aan de winkel.

Nienke de Boer, Gert Floor en Dick van den Hul
NVMB-commissie Opleiding

Voor evt. nadere toelichting:
NVMB-commissie Opleiding
p/a Muziekcentrum van de Omroep
t.a.v. Nienke de Boer
Postbus 125
1200 AC HILVERSUM
e-mail: n.boer@mco.nl
tel. 035 - 67 14 183

BIBLIOTHÉCAIRES MUSICAUX LE RENDEZ-VOUS DES CINQ CONTINENTS

DEEL 2

(Vervolg op het verslag van de IAML-bijeenkomst van afgelopen zomer)

PROJECTEN

MLO-Gateway

Een mooi project is *'music libraries online'*. Een Brits project, gestart met 5 conservatoriumbibliotheken, intussen uitgebreid tot 9 conservatorium - en 7 universiteitsbibliotheken. Doel is het realiseren van een gezamenlijke virtuele catalogus voor muziek, daarbij gebruik makend van de Z39.50 standaard.

Na het harmoniseren van de verschillende wijzen van catalogiseren e.d. kon men pas echt gaan samenwerken. Er is ook een inventarisatie gemaakt van de diverse specialisaties binnen de collecties van de deelnemende bibliotheken en de mate van toegankelijkheid. Aansluitend bij de beschikbaarheid van de collecties is een belangrijk doel van het project ook het zichtbaar maken van alle holdings van een titel; men wil de diensten van de MLO ook gebruiken voor een efficiënt

online IBL systeem en het aanschafbeleid beter coördineren.

De MLO gateway is te bekijken op

<http://www.musiconline.ac.uk>

Met nieuwe subsidie wil men nu via het IAML-UK Cecilia-project de zoek-mogelijkheden uitbreiden en ook nieuwe partners toevoegen, waaronder ook openbare muziekbibliotheken.

LOC

Vanuit Amerika was er een demonstratie over het digitale muziekproject bij de Library of Congress. Dit project is in 1995 gestart en is te bekijken via de website <http://www.loc.gov>, kijk vervolgens bij 'American Memory', waar de speciale collecties van de muziek-afdeling worden gepresenteerd.

De database omvat een zeer uitgebreide collectie over Leonard Bernstein, Aaron Copland, bladmuziek uit de 19^e eeuw, dansinstructie boeken etc.

Via de site kan men o.a. bladmuziek zelf bekijken en afdrukken.

EUROPA

Tijdens de IAML conferentie werd kort gesproken over een nieuw Europees project, het PULMAN project (Public Libraries Mobilising Advanced Networks), een Europees project voor openbare bibliotheken, waarbij het gaat om het versterken van de rol van de bibliotheken bij het initiëren en ontwikkelen van elektronische netwerken.

Het doel is dat men samenwerkt en Europese 'standards' en 'guidelines' ontwikkelt.

De Deense Bibliotheekwet als voorbeeld?

PULMAN is een voortzetting van PUBLICA, een Europees project dat de rol van de technologie in de openbare bibliotheken beter zichtbaar moest maken.

Voor informatie zie:

<http://www.pulmanweb.org/public.htm>

COPYRIGHT

De bevindingen van 'The Copyright Committee' waren niet bijzonder hoopgevend waar het de Europese regelgeving betreft.

Onze belangen worden binnen Europa behartigd door IFLA (International Federation

of Library Associations and Institutions) en EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations), IAML is lid van beide organisaties.

Alle partijen erkennen de rol van bibliotheken bij het bewaren, toegankelijk maken, beschikbaar stellen en verspreiden van cultuur, maar het lijkt voor copyrightwetgeving moeilijk te worden een balans te vinden die in heel Europa kan gelden. Binnen de Europese wetgeving lijkt het alsof men op nationaal niveau de wetten, d.m.v. facultatief toepasbare wijzigingen, nog wat naar eigen hand kan zetten. Het is al gebleken dat deze 'directories' eigenlijk niet over de werkelijk belangrijke zaken gaan. Men laat zich ook op nationaal niveau uitspelen door de internationaal opererende (commerciële) uitgevers. Dat het soms verschrikkelijk mis kan gaan blijkt uit het bericht uit Italië waar regering en uitgevers afspraken gemaakt hebben, zonder dat daar een publieke discussie aan te pas is gekomen. Het gevolg hiervan is dat men daar nu helemaal geen muziek meer mag uitleenen. Een ander voorbeeld is dat het is toegestaan een gewone tekst te gebruiken om iets te illustreren of verduidelijken, maar dit geldt niet voor muziek! Muziek is bij uitstek een internationale taal, waar nationale copyrightafspraken niet erg goed bij passen. Moderne techniek speelt daarbij bovendien een grote rol. Het zou treurig zijn als de oneindige mogelijkheden die de techniek ons biedt, ingehaald zouden worden door de commercie die ons, via slechte en eenzijdige copyright-afspraken, meer beperkingen wil opleggen dan ooit.

Tot zover het verslag van de lezingen dit jaar.

Naast de lezingen kon men deel-nemen aan diverse sociale en culturele activiteiten. Er was een brede overzichtstentoonstelling van het muziekleven in heden en verleden in van Périgueux in het plaatselijke museum, de Openbare Bibliotheek verzorgde naast een lezing over de collecties ook een rondleiding voor vakgenoten.

In het *Odyssée Théâtre* zelf was een zaal ingericht met de nieuwste materialen van muziekuitleggers zoals Alamire, Bärenreiter,

Arnaldo Forni en Schott en ook van de minder bekende Franse uitgever van orgel-muziek Publimuses. Ook kon men de lopende en nieuwe projecten (Miracle Project) bekijken van b.v. de ons welbekende FNBB (Federatie van Nederlandse BlindenBibliotheken). Naast een aantal concerten op diverse locaties in Périgueux, werd er een openingsconcert gegeven door het draailier-orkest Viellistic Orchestra. Het was een zeer gevarieerd programma van oude muziek uit de Huelgas Codex en van Joseph Bodin de Boismortier, daarnaast bracht men modernere klanken van Bela Bartok en zelfs Willem Breuker ten gehore.

De laatste avond werden wij ontvangen op Chateau de La Chapelle-Faucher, waar werd gedineerd en de IAML-week werd afgesloten met een 'bal musette traditionnel' onder muzikale begeleiding van *l'Orchestre Ambiance*.

Hanneke Kuiper, Openbare Bibliotheek Amsterdam.

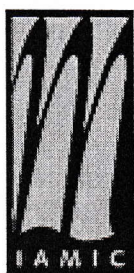
Voor meer informatie:

IAML

<http://www.cilea.it/music/iaml/home.htm>

IAML conferentie 2002

<http://www.staff.uiuc.edu/~troutman/iamlus.htm>

IAMIC-CONGRES 2001

IAMIC (International Association of Music Information Centres) is een wereldwijd netwerk van organisaties op het gebied van nieuwe muziek. IAMIC telt op dit moment 43 leden uit 38 landen. Elk Music Information Centre is verantwoordelijk voor het documenteren en promoten van de muziek uit eigen land of regio, alsmede voor het bevorderen van internationale samenwerking met de andere centra en gelijkgestemde internationale organisaties. De Nederlandse IAMIC-leden zijn Gaudeamus en MuziekGroep Nederland. Tijdens het onlangs in Noorwegen gehouden jaarlijkse congres droeg Bèr Deuss de voorzittershamer over aan Roland Sandberg uit Zweden. Els van Swol doet verslag.

Voor Henk Heuvelmans, directeur van Gaudeamus en tot voor kort penningmeester van het bestuur van de IAMIC, en Fons Willemsen, de IAMIC-liaison officer van Gaudeamus, was het jaarlijkse congres dit jaar eigenlijk al op de vrijdag ervoor begonnen. Toen speelde POING, een trio uit Noorwegen – het gastland van de

de scheidende en nieuwe voorzitter

conferentie – tijdens de Internationale Gaudeamus Muziekweek. Want laten we wel wezen: dáár, om de muziek, draait toch alles. Of zelfs om de luisteraar, zoals Eve O'Kelly, directeur van de Ierse MIC, gaande het congres een keer terloops en terecht opmerkte.

Het was dan ook een goed idee van de organisatoren om te beginnen in het Ringve Museum, het instrumentenmuseum in Trondheim. Hier hield componist Olav Anton Thomessen een lezing over "Norwegian Musical Life", waarin hij, zoals later op indrukwekkende wijze de burgemeester van Tromsø, ageerde tegen een nationalistische onderstroom in de Noorse samenleving. Het was ook een congres met een schaduwkant, omdat onze collegae uit de Verenigde Staten vanwege de terreuraanslagen in New York en Washington niet aanwezig konden zijn. Het vertrek van de boot, de Kong Harold van de Hurtigrute ("snelle kustroute"), waarop een deel van het congres plaatsvond, werd voorafgegaan door drie minuten stilte. Ook Jostein Stimble, de vorig jaar overleden directeur van de Noorse MIC en initiatiefnemer van dit congres, werd op een eigen wijze herdacht, juist op het moment dat een "verzonken zomer (...)" mooi weer bleef spelen" (Maria de Groot).

Benadrukt werd dat de circa veertig "openminded" mensen uit de bijna dertig landen die aanwezig waren, een eenheid kunnen uitdrukken. Hieronder waren ook twee nieuwe leden: Luxemburg en Zuid-Afrika. De vertegenwoordiger van laatstgenoemd land was blij te kunnen verkeren tussen landen die "al sinds jaren, decades of zelfs eeuwen, zoals in Nederland, een MIC hebben"; Donemus was in de persoon van de toenmalige directeur, André Jurrens, immers in 1958 de motor achter het ontstaan van de IAMIC. Inmiddels heeft overigens ook de eerste virtuele bibliotheek officieel melding gemaakt van het feit dat zij lid wil worden: Musica, een koordatabase op internet.

European Music Navigator

Oud-Donemus is vanaf het begin (1996-1997) tot 2000 betrokken geweest bij de European Database. Hieruit is de European Music Navigator (EMN) voortgekomen, die zeer recent Europese subsidie heeft gekregen. EMN is een web gebaseerde zoekmachine die ervoor moet gaan zorgen dat informatie van MIC's en andere paraplu-organisaties full text te doorzoeken is. Volgens Roland Sandberg kan IAMIC op grond van EMN een business model ontwikkelen op basis van:

- 1) de catalogus (+ bestelmogelijkheid)
- 2) kennis (zowel het verkopen als het delen ervan, wat volgens de al eerder aangehaalde Eve O'Kelly een dilemma kan vormen)

- 3) informatie (onder te verdelen in basisinformatie en informatie die dieper gaat en waarvoor moet worden betaald).

José Augusto Mannis, directeur van de MIC in Brazilië, stak een hart onder de riem, voor wat betreft het eerste onderdeel (catalogus). Hij kwam met mogelijk "de" oplossing om verschillende afkortingen voor instrumentennamen als gebruikt in de geautomatiseerde bestanden van respectievelijk oud-RIM en oud-Donemus op uniforme en publieksvriendelijke wijze doorzoekbaar te maken. Ook op internet.

Internetprojecten

Internet speelde uiteraard in veel vergaderingen een rol. Bijvoorbeeld in het

verhaal dat Bèr Deuss hield over het Anne Frank-project van MGN, dat immers vergezeld ging van een site. Dit project werd omschreven als zowel een falen (de beperkte aandacht voor het onderwijspakket en het concert met de Anne Frankcantate van Hans Kox) als een succes (de cd-rom technologie op zich). In ieder geval vormt het de basis voor verdere ontwikkelingen op lange(re) termijn, zoals het ombouwen van een cd-rom naar een website zoals de Deense MIC met hun cd-rom over Carl Nielsen heeft gedaan. Dat ook rond zulke informatie een onderwijsproject valt te realiseren, bewijst de site van Global Music Network (www.gmn.com) rond een archieffragment van Thelonious Monk. De marketing directeur van GMN hield een zeer helder en interessant betoog over promotie en marketing met behulp van internet.

Eén van de meest ambitieuze projecten binnen de IAMIC op internetgebied is het Canadian Online Project. Hier is begonnen met het digitaliseren van de hele collectie bladmuziek die met behulp van een Xerox 265 ST en nieuw ontwikkelde software als PDF-documenten wordt gekoppeld aan de catalogus op internet. Momenteel wordt de volgende stap onderzocht: het samen (d.w.z.: niet gelijktijdig wanneer het een handschrift betreft, wel gelijktijdig als het een Finale-file betreft) met een soundfile publiceren van bladmuziek op het web, gevolgd door het biografisch materiaal en werkenlijsten van circa 530 componisten.

Elisabeth Bihl, de directeur van de Canadese MIC, was gelukkig niet de enige spreker die tevens benadrukte dat het niet-virtuele werk óók door moet gaan. De Israëlische MIC wordt zelfs gekort op het basiswerk en krijgt extra geld voor nieuwe projecten, zodat de zaak uit balans dreigt te raken; nieuwe projecten kunnen immers alleen maar vanuit die basis worden gevoed.

IAMIC in 2002

Het congres van volgend jaar zal overigens van 4-8 juni in Israël worden gehouden. In Tel Aviv en, als de situatie het toelaat, Jeruzalem. Eén van de items die daar meer aandacht zal krijgen, is promotie en marketing van de IAMIC in het algemeen en twee projecten van de liaison officers in het bijzonder: de *List of Recommended Works* (voorheen wat

passief *Annual List* geheten) en de *IAMIC Newsletter* (beide op: www.iamic.net). En zoals Henk Heuvelmans en Fons Willemsen de kans hadden zich van tevoren in te leven in Noorse muziek, zo heb ik het altijd nodig na afloop af te kicken. Ik deed dat door het lezen van *Het boek Din* van Herbjørg Wassmo. Hierin vergaat weliswaar een schip van de Hurtigrute (wat ons bespaard is gebleven, zelfs de talloze door de Noorse MIC ingeslagen pilletjes tegen zeeziekte hoefde

niemand van ons te gebruiken), maar ook muziek speelt er een grote, en vaak symbolische, rol in. Want daar draait ook binnen de IAMIC alles om.

Els van Swol
MuziekGroep Nederland
Meer informatie over IAMIC en haar leden:
www.iamic.net

Het poldermodel regeert, maar wat gaat de muziekindustrie doen?

Op 1 november vond in Rotterdam ter gelegenheid van het veertigjarig jubileum van de Centrale Discotheek Rotterdam het symposium "Digitaal muziek uitlenen; toekomstvisie of toekomstmuziek" plaats. Wat kwam aan de orde? Een impressie van Luuk Hoekstra.

Er kwam geen eensluidend antwoord op de centrale vraag van het symposium. De juridische consequenties van de nieuwe auteurswet en het Europees verbodsrecht zijn nog niet goed te overzien. Met name op het gebied van (digitale) muziekdistributie worden grote veranderingen verwacht, maar omdat er geen vertegenwoordiger van de platenmaatschappijen in het panel zat, bleef dit aspect enigszins onderbelicht en veel vragen onbeantwoord.

Om enkele te noemen: hoe gaat de muziekindustrie om met de nieuwe vormen van communicatie die Internet biedt tussen artiesten en fans? Kan de industrie aanhaken bij de wens van consumenten om bijvoorbeeld zelf programma's samen te stellen? Zal de detailhandel op termijn verdwijnen? Kunnen klanten van de bibliotheek in een digitale omgeving nog wel kennis blijven nemen van muziek?

Deze laatste, zeer wezenlijke vraag komt van Michiel Laan, per 1 november de nieuwe directeur van de CDR. Hij bepleit de zogenoemde time lock, bekend van amazon.com. Dit is een van de nieuwe mogelijkheden die digitale distributie van muziek biedt: het geeft de afnemer het recht om een geluidsfragment of cd een beperkte periode te beluisteren. Deze vorm van distributie is echter volgens het nieuwe Europees verbodsrecht niet toegestaan!

Natuurlijk kwam ook het kopiëren van cd's aan de orde: volgens NBLC-directeur Jan-Ewout van der Putten een achterhoedegevecht. Hij acht toegankelijkheid van informatie een democratisch recht. Volgens jurist Rob Stuyt mogen bibliotheken niet bloeden voor het kopieergevaar. Inleider Dirk Visser vond dat de bibliotheken wel een standpunt over kopiëren in moeten nemen. André Beemsterboer (Buma/Stemra en Cedar) geeft aan dat de strijd tegen piraterij onverminderd door gaat maar dat er grenzen aan de opsporing zijn: "Je kunt toch moeilijk de tassen op het schoolplein gaan doorzoeken".

Het bestaansrecht en het nut van de muziekbibliotheek staan volgens de panelleden niet ter discussie en met het huidige systeem van heffingen (op uitleningen en op onbespeelde dragers) kan men aan tafel wel leven: de belanghebbenden gaan er volgens goed poldergebruik van uit dat toekomstige ontwikkelingen en veranderingen in goed overleg en in alle redelijkheid besproken zullen worden.

Luuk Hoekstra
Coordinator muziek ProBiblio
(Dit stuk verscheen eerder in BibliotheekBlad 22/23, 2001, p. 30)

Ontmoeting van muziekculturen in de bibliotheek

Verslag van de NVMB-studiedag op donderdag 15 november in het Rotterdams Conservatorium

Ruim 40 collega's bezochten de studiedag die dit jaar gewijd was aan het thema 'Wereldmuziek'. De locatie was bijzonder omdat het Rotterdams Conservatorium als enige conservatorium een opleiding Wereldmuziek heeft.

Summertime

Een lekkere binnenkomer: docent Jan Laurens Hartong en het Latin Jazz Ensemble lieten ons meezingen en -swingen tijdens een openbare les. Hartong is internationaal bekend als pianist, componist/arrangeur en muzikaal leider van Nueva Manteca. Vandaag liet Hartong zijn studenten kennismaken met de roots van de Cubaanse muziek: de (Afrikaanse) 'beat' en de oorspronkelijk Afrikaanse instrumenten. Het bekende *Summertime* kregen we in "verschillende smaken" gepresenteerd, waaronder een cha-cha-cha- en een reggae-variant.

Een kleine wereldmuziekgeschiedenis

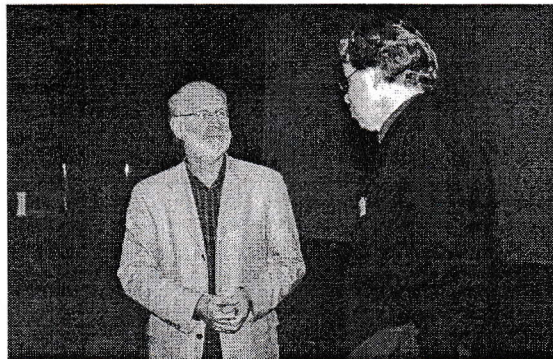
Na een welkomstwoord van Mieke van Heijster, bibliothecaris van het Conservatorium en onze gastvrouw van vandaag, en van Ben van der Meer, directeur van het Conservatorium, was het woord aan Huib Schippers en Bart Gruson.

Huib Schippers is hoofd van de afdeling Jazz, Pop en Wereldmuziek van het Rotterdams Conservatorium. Aan de hand van beeld- en geluidsfragmenten voerde hij ons mee door zijn eigen "dubieuze wereldmuziekgeschiedenis". Deze geschiedenis heeft twee ontwikkelingslijnen. De eerste lijn loopt van muziek in religieuze settings (muziek in tempel, kerk en moskee) naar muziek die tot klinken komt aan de hoven. Bach schreef aan het Brandenburgse hof zijn beroemde 'Concerti'. Uit deze hofmuziek ontwikkelt zich vervolgens de klassieke en moderne muziek die we nu in de concertzalen horen en die altijd een muziek voor de elite is gebleven.

In de tweede lijn ontwikkelt de volksmuziek van de dorpspleinen en werkplaatsen zich tot pop en rock die in eerste instantie hoofdzakelijk op het podium klinken, maar die tegenwoordig door de ontwikkeling van

techniek en media vooral via CD en videoclip is te beluisteren.

Bart Gruson, artistiek coördinator Wereldmuziek aan het Rotterdams Conservatorium, liet ons vervolgens kennismaken met vier genre's (en hun mengvormen) binnen de Cubaanse muziek. Cuba heeft een rijke muziekcultuur met Spaanse, Afrikaanse en Indiaanse elementen. De danson, de rumba, de son en de bolero hebben ieder hun eigen onstaansgeschiedenis en hun eigen doelgroep, maar hebben elkaar ook beïnvloed. De danson, die haar oorsprong heeft in de Franse Languedoc, is vooral muziek van de middle-class, doorspekt met verwijzingen naar (populaire) klassieke melodieën. De son is ontstaan op de afgelegen plantages. Door economische malaise en daardoor afname van werk werden grote groepen slaven vrijgelaten. De son, die zich ontwikkelde in deze gemeenschappen van vrije slaven, heeft een sterk sociaal aspect en kan worden gezien als een "wandelende krant".

Rokus de Groot in gesprek met Martie Severt

Leerprocessen in de ontmoeting tussen (muziek-)culturen

Voor het middagprogramma was Rokus de Groot, hoogleraar muziekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam, uitgenodigd. Hij hield een met muziekfragmenten gelardeerd betoog over de geschiedenis van de muzikale contacten tussen Oost en West. In de loop der eeuwen groeiden de Oosterse en Westerse tradities uit elkaar door politieke en religieuze spanningen. Op muzikaal gebied

werd deze scheuring bekrachtigd door het ontstaan van het muziekschrift (8^e eeuw) hetgeen in het Westen leidde tot het ontstaan van de polyfonie. En het is juist de meerstemmigheid die wordt gezien als het sterkste onderscheid tussen de muziek van Oost en West.

Een kentering komt er vooral gedurende de Verlichting. De interesse van Europa voor het Oosten neemt toe. De Koran wordt een zelfstandig studieobject en men maakt kennis met Perzische poëzie, die een poëtisch en sensueel beeld van de Islam geeft. Een beeld dat tegengesteld is aan het gangbare beeld van de Islam als gevreesde, wrede godsdienst, die een bedreiging zou vormen voor het Westen.

Wel blijft in de loop der eeuwen vanuit de Westerse cultuur steeds sprake van een veronderstelde superioriteit. Twee momenten van muzikaal contact tussen Oost en West:

- Mozart plaatst in zijn opera 'Die Entführung aus dem Serail' (1781/82) naast de domme en wrede Turk Osmin, de meer 'edele' Turk Selim. Deze laatste is echter wel (noodzakelijkerwijs?) van zijn geloof gevallen!
- Ton de Leeuw zoekt in zijn compositie 'Transparance' (1986, op Turkse mystieke teksten) naar het overkoepelende in Oosterse en Westerse muziek. Dit structuralistische denken, dat zoekt naar universalia in de muziek, is echter nogal abstract en heeft weinig aandacht voor de

inbedding van muziek in culturen.

In beide contacten is sprake van "beschikbaarheid". (Elementen van) Oosterse muziek worden door het Westen aangewend tot eigen nut. Er is (nog) geen sprake van gelijkwaardigheid van muziekculturen maar dit zal wel het uiteindelijke doel van het contact moeten zijn: "wederzijds leren zonder dominantie".

Wat verder ter tafel kwam

"Wat is nu eigenlijk precies Wereldmuziek", vroeg Erik Mesie (MUI) zich af tijdens de korte discussie die volgde op de bijdrage van Rokus de Groot. Is het 'fusion', 'muziek van de werelden' of 'volksmuziek'? Het Rotterdams Conservatorium houdt het op 'muziek van de werelden' (Mieke van Heijster).

Na een rondleiding door de imposante nieuwe behuizing van Conservatorium en Dansacademie (van architect Jan Hoogstad) en door de bibliotheek was er ter afsluiting een borrel in het Doelencafé.

Tot slot nog iets dat in de lezing van Huib Schippers kort aan de orde kwam: waar vind je informatie over labels op het gebied van Wereldmuziek? Volgens Huib gemakkelijk te vinden op het Internet en dat blijkt inderdaad het geval. Kijk bijvoorbeeld maar eens bij <http://www.worldmusicportal.com>

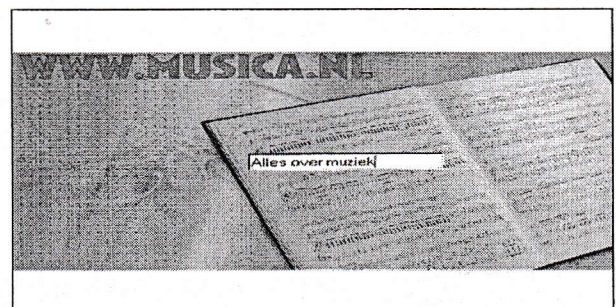
Charlotte Slenema
Programmacommissie NVMB

Een wegwijzer naar websites: de werking van www.musica.nl

Op de NVMB-site kunt u al een korte introductie op de portal site www.musica.nl lezen. De site, sinds begin november in de lucht, maakt het mogelijk om met één zoekactie de verschillende databases van de aangesloten organisaties te doorzoeken. Door de open structuur is het voor nieuwe partijen relatief eenvoudig zich aan te sluiten. Redacteur Bert Schoones gaat in zijn bijdrage in op de totstandkoming en werkwijze van de site.

Portal site

Maar liefst 11 muziekorganisaties hebben de handen ineen geslagen in www.musica.nl. Er is geen sprake van een centrale megadatabase of complexe conversies: een technisch doordacht concept graaft direct in de databases van de websites van deze organisaties en brengt de klant bij die sites waar het antwoord op de zoekactie te vinden is.

Het systeem doorzoekt bestanden met geluidsdragers, biografische informatie, bladmuziek en verder alles waarvan naam- of titelgegevens te koppelen zijn; juist de twee elementen die op alle muziekproducten een sleutelpositie hebben.

Na het aankoppelen van de laatste partijen van het genoemde elftal is www.musica.nl nog niet af. De vraag is of er ooit een moment kan zijn waarop een portal site af is te noemen. Gezien de beperkingen in tijdspad en financiële middelen is dit eerste traject er een van het realiseren van de structuur, het in de praktijk brengen en testen van het concept en voorbereiden op fase 2.

Fase 2

Zoals gezegd kent de portal site een open karakter. Nieuwe partijen zijn welkom om muziekdatabases op eigen websites onder deze portal site te scharen. Na de lancering van www.musica.nl hebben zich al geïnteresseerden gemeld die hun database aan de portal site willen koppelen. Deelname is relatief eenvoudig. Belangrijk is dat de muziekdatabase op internet toegankelijk is. De enige technische handeling is dan om de database via een XML-protocol voor www.musica.nl doorzoekbaar te maken. De eigen identiteit van deelnemende

organisaties blijft onaangetast. Elke deelnemende partij is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de database. Naast het uitbouwen van content staat fase 2 ook in het teken van verbetering en functionele groei van de portal site.

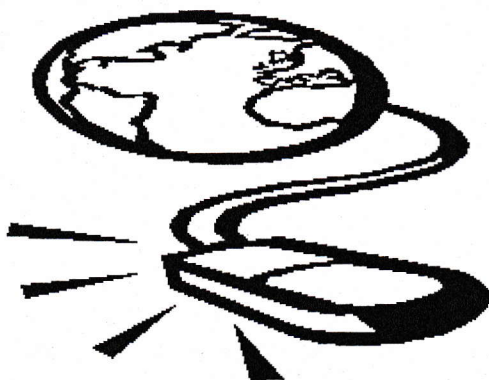
Wegwijzer

Oorspronkelijk was de portal site bedoeld om de enorme verscheidenheid in de wereld van Nederlandse muziekorganisaties helder in kaart te brengen. www.musica.nl vervult in die hoedanigheid een rol als wegwijzer. Een wegwijzer naar de websites van al die organisaties. In het belang van de organisaties zelf, maar ook van de consument.

Deelnemers

Deelnemende partijen in www.musica.nl zijn: Nationaal Pop Instituut, Nederlands Jazz Instituut, Nederlands Muziek Instituut, MuziekGroep Nederland, Theater Instituut Nederland, Muziek en Theater Netwerk / Jazzserver, Genre-instituut Kamermuziek i.o., Nederlandse Raad voor Muziek, Unisono, Centrale Discotheek Rotterdam, Gaudeamus.

Bert Schoones
MuziekGroep Nederland

The Temple of Tabs : Engelstalig
www.jauko.nl/tot/search.htm

Een mooie verzameling teksten met accoorden en/of tabulaturen van vele tientallen bands. Interessant zijn vooral de liedjes van Nederlandse bands als Bløf (19 liedjes), Acda & de Munnik (17x), Anouk (5x), Betty Serveert (7x), Guus Meeuwis & Vagant (het hele album "Verbazing") e.a.

muziek op internet (12)

In elke Nieuwsbrief wordt een aantal interessante websites op het terrein van de muziek gesignaleerd. Dit is aflevering 12.

Bij het ter perse gaan van deze Nieuwsbrief waren de websites op Internet toegankelijk. Het is echter mogelijk dat ze in de tussentijd tijdelijk of definitief van het World Wide Web zijn verwijderd.

WWW.MUSICA.NL

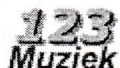
www.musica.nl : Nederlandstalig
www.musica.nl

Begin november 2001 werd deze nieuwe zoekmachine gelanceerd. Een aantal Nederlandse muziekorganisaties heeft hiervoor de handen ineengeslagen, w.o. de Centrale Discotheek Rotterdam, de

MuziekGroep Nederland, het Nationaal Pop Instituut, Gaudeamus en het Theater Instituut Nederland. De site biedt de mogelijkheid om op naam of titel te zoeken, waarna een overzicht wordt gegeven van het zoekresultaat per organisatie en er kan worden doorgelinkt naar de webpagina van de betreffende organisatie met de gevraagde informatie. Eigenlijk een simpele maar niet minder doeltreffende opzet. De site is prettig vormgegeven en de zoekmachine werkt redelijk snel. Het Theater Instituut doet helaas nog niet mee met het "zoekproces". Het geheel zal aan kracht winnen naarmate er meer belangrijke muziekorganisaties meewerken. Misschien is de site wel een uitgelezen kans voor Nederlandse muziekbibliotheken om hun catalogus te laten meedraaien in het geheel.

HaFaBra Online : Nederlandstalig hafabra.vinden.nl

Een behoorlijk omvangrijke site, met nieuws uit de wereld van harmonie, fanfare en brassband en vele links naar sites van Nederlandse blaasorkesten. Het aantal (overbodige) hyperlinks op de homepage is wat aan de hoge kant...

123 Muziek Internetgids : Nederlandstalig www.123muziek.nl

Internetuitgever Public Databases heeft in een reeks van zogenaamde internetgidsen ook een portal geopend over muziek. Systematisch gerubriceerd bevat de site links naar pagina's over onder meer instrumenten, muziekorganisaties, radiostations, muziekmagazines en songteksten.

Bladmuziekbank voor Kamerkoren : Nederlandstalig go.to/koormuziek

In deze eenvoudig opgezette maar functionele site hebben dertien Nederlandse kamerkoren alle bladmuziek die men in bezit heeft op een rijtje gezet. Het achterliggende

idee is dat andere koren desgewenst over de bladmuziek kunnen beschikken. Tot nu toe bevat het overzicht ruim 300 werken. De afspraken omtrent het lenen dienen rechtstreeks met het betreffende koor te worden gemaakt. Een initiatief dat lof én verdere uitbreiding verdient.

Rock Lyrics : Engelstalig lyrics.rockmagic.net

Een uitgebreide verzameling songteksten van rockbands. Van de zestiger jaren tot nu. Enkele cijfers over de huidige omvang (19-11-01): 915 groepen, 2951 albums, 27.211 songs! Gegroepeerd op naam van de band en vervolgens op titels van albums. Met een lijstje van 20 meest geraadpleegde bands. Het is (nog) niet mogelijk om op songtitel te zoeken.

Muzer : de muzikantensite : Nederlandstalig www.muzer.nl

Een site die bemiddelt tussen vraag en aanbod van musici, zangers en zangeressen. Er kan worden geselecteerd op instrument of provincie. Bevat tevens diverse muzieklinks.

Tab Robot : Engelstalig www.tabrobot.com

Een zoekmachine die toegang biedt tot akkoorden en tabulaturen van maar liefst 350.000 songs. Met een zoekmogelijkheid op titel en bandnaam.

Musiclinks : Nederlandstalig www.musiclinks.nl

Een webindex met meer dan duizend gesorteerde muzieklinks én de mogelijkheid zelf een link aan te melden.

Ton Habraken
Openbare Bibliotheek Eindhoven

Nieuwsgroepen op internet

Nieuwsgroepen kunnen worden beschouwd als elektronische prikborden op internet. Iedereen die zich bij een groep heeft aangemeld heeft de vrijheid berichten te plaatsen en daarop te reageren. De informatie kan bestaan uit tekst, afbeeldingen en geluid. Via nieuwsgroepen is het mogelijk op eenvoudige wijze in contact te komen met andere internetters. Er kan worden gediscussieerd en er kunnen vragen worden gesteld. In feite vormen nieuwsgroepen openbare platforms, die meestal op één onderwerp zijn gericht. Het hangt in sterke mate van de deelnemers af of de boodschappen en discussies een serieus karakter hebben. De nieuwsgroepen die ik recentelijk heb geraadpleegd blijken nogal eens uit te blinken in meligheid. Het informatieve gehalte moet in de regel dan ook niet te hoog worden ingeschat. Hoe dan ook kan het zinvol zijn kennis te nemen van het verschijnsel. Want vele internetgebruikers lijken in de greep te zijn van dit "medium", waarvoor men in netwerken of mailboxen overigens ook vaak de begrippen *bord*, *echo*, *BBS* of *bulletin board* gebruikt. De taal die wordt gebruikt in nieuwsgroepen is in grote mate afhankelijk van het distributiegebied. In vrijwel alle wereldwijde nieuwsgroepen wordt Engels als taal gebruikt. Nieuwsgroepen die enkel binnen een bepaald land beschikbaar zijn houden meestal de taal van dat land aan als voertaal.

Waar zijn nieuwsgroepen te vinden

In principe worden ze in willekeurige netwerken of systemen ingesteld. Elke serieuze internetprovider biedt tegenwoordig de mogelijkheid om aan groepen deel te nemen of zelfs om groepen te starten. Zo heeft, om maar een voorbeeld te noemen, de provider

Outlook Express

Het Net alleen al zo'n 150 verschillende Nederlandstalige nieuwsgroepen. Ook onder de paraplu van een e-mailprogramma als Outlook Express is het mogelijk nieuwsgroepen te raadplegen. Klik in de bovenste menubalk meer eens Extra aan en daarna Nieuwsgroepen. De rest wijst zich waarschijnlijk vanzelf.

Tegenwoordig wordt het begrip nieuwsgroepen vaak ook gebruikt als synoniem voor het nieuwsgroepensysteem Usenet. Dit systeem biedt duizenden hiërarchisch geordende discussiegroepen, waaraan men met een *newsreader* kan deelnemen. Daarmee bedoelt men een programma dat benodigd is om de groepen te kunnen lezen. Maar schrik niet, *newsreaders* behoren tegenwoordig tot de standaarduitrusting van elke webbrowser, zoals bijvoorbeeld Internet Explorer of Netscape Navigator. En zoals eerder aangegeven, ook Outlook Express is geschikt voor nieuwslezen.

Overigens is het momenteel de trend dat nieuwsgroepen van het "klassieke" Usenet naar het World Wide Web worden verplaatst, zodat alle computergebruikers met een browser aan een discussieforum kunnen deelnemen. De WWW-discussieforums krijgen dan ook een steeds grotere populariteit.

In Usenet zijn er in de hiërarchie momenteel een achttal hoofdgroepen te onderscheiden en daarnaast nog landspecifieke of organisatiespecifieke onderdelen. Aanduidingen voor nieuwsgroepen bestaan meestal uit de combinatie van een aantal woorden en/of afkortingen, gescheiden door punten. Bijvoorbeeld: *alt.music.beethoven* en *nl.muziek.klassiek*, waarbij de laatste onderdelen vaak het thema aangeven waarover in de groep wordt gesproken.

Dit is de betekenis van een aantal afkortingen:

Alt	alternatief, ongebruikelijke, controversiele thema's
Comp	computerthema's
Misc	miscellaneous, verschillende, niet-controversiele themagroepen
News	nieuwtjes, berichten over de newsgroups zelf
Rec	recreatie, alles over ontspanning, hobby, kunst, cultuur en sport
Sci	science, wetenschapsthema's
Nl	Nederlandse nieuwsgroepen
Be	Belgische nieuwsgroepen
Eunet	Europese nieuwsgroepen
Local	lokale nieuwsgroepen

In het newsreaderprogramma kan men uit een vaak omvangrijke lijst de meest interessante discussiegroepen selecteren, waarna men zich kan aanmelden. Meteen daarna is het mogelijk berichten te lezen en te reageren. De reacties worden aan het oorspronkelijke bericht gehangen, zodat er een *discussiedraad* ontstaat.

□

42 Patrick Verbocht 21 Nov 2001

\-43 Maanmist 21 Nov 2001

\-44 Henk Kikkert 21 Nov 2001

Een discussiedraadje in nl.muziek.klassiek van Het Net

Nieuwsgroepen speciaal voor nieuwe gebruikers

Voor nog onervaren gebruikers van Usenet zijn er een aantal nieuwsgroepen opgericht. Het kan wel eens handig zijn deze forums te bezoeken, al is het alleen maar om geïnformeerd te worden en antwoorden te vinden op gerezen vragen. Dit zijn de voornaamste groepen:

- news.newusers.questions
- news.announce.newusers
- news.groups.questions

Google

De populaire zoekmachine *Google* (www.google.com) heeft ook een onderdeel *groepen*. Wanneer men voor dat tabblad kiest is het meteen mogelijk een keuze te maken uit een aantal hoofdgroepen. Men kan bijvoorbeeld klikken op *NL*.
Discussiegroepen in het Nederlands.

Vervolgens ziet men in een alfabetisch overzicht een vijftal groepen over muziekonderwerpen, waaronder *nl.muziek.festivals*, *nl.muziek.instrument*, *nl.muziek.klassiek* en *nl.muziek.mp3*. Wanneer men op één van die adressen klikt toont *Google* de laatste 25 binnengekomen berichten. Wanneer men op een van de berichten wil reageren, dan dient men zich eerst bij *Google* aan te melden door een naam en e-mail-adres op te geven. Door middel van *Google Groups uitgebreid zoeken* is het mogelijk zeer verfijnd en snel op zoek te gaan naar bepaalde berichten, auteurs of nieuwsgroepen. Probeer het eens uit. En let op: voor wereldwijde zoekopdrachten is het verstandig om de trefwoorden in het Engels in te tikken!

Nieuwsgroepen en muziek

Het aantal van 0 reacties op mijn oproep naar ervaringen met nieuwsgroepen, op de mailinglist van de NVMB, doet vermoeden dat muziekbibliothecarissen nog maar weinig doen met deze discussieforums. Eerlijk gezegd zijn mijn eigen ervaringen ook beperkt. Wanneer men bewust op zoek gaat naar feitelijke muzikale informatie dan lijken nieuwsgroepen niet zoveel op te leveren. Desalniettemin kunnen ze een mooi podium vormen waarop vakgenoten hun kennis, ervaringen en opinies met elkaar kunnen delen. Mijn indruk is echter dat *newsgroups* vooral worden gezien als een leuke vorm van vrijetijdsbesteding, waarbij men zich helemaal kan uitleven in het verspreiden van gerichte en soms zeer detaillistische informatie, evenals soms zeer gepeperde opvattingen... . Maar eigenlijk hoop ik dat een van mijn collega's in het land heel andere ervaringen heeft. Dan kom ik daar in het volgende nummer van de Nieuwsbrief graag op terug.

Ton Habraken
Openbare Bibliotheek Eindhoven

Berichten uit het veld

De virtuele openbare bibliotheek

www.bibliotheek.nl opent haar deuren. Bibliotheek.nl, een initiatief van de gezamenlijke openbaren bibliotheken, is sinds 23 november j.l. in de lucht en wil volgens coördinator Rob Bruijnzeels (NBLC) "proberen de publieke ruimte op internet in te vullen, via het bij elkaar brengen, ontsluiten, beschikbaar stellen, betaalbaar maken van een digitale bibliotheekcollectie" (BibliotheekBlad 22/23, 2001, p.6). Tot de belangrijkste pijlers onder de website behoren de zogenaamde onderwerpsbibliotheken. De bedoeling is dat, met medewerking van de bibliotheken, de onderwerpen subdomeinen worden van bibliotheek.nl. Het in het BibliotheekBlad genoemde voorbeeld van de onderwerpsbibliotheek over muziek heet dan www.muziek.bibliotheek.nl. "Met dank aan Rotterdam" staat erbij. Dat mag ook wel want achter deze url staat Muziekweb, de site van de CDR!. Bibliotheek.nl verwijst ook naar lokale bibliotheken en men verwacht dat het in de toekomst naar een gezamenlijke catalogus zal gaan waar direct gezien kan worden of iets in de plaatselijke bibliotheek verkrijgbaar is en al dan niet is uitgeleend.

CD-ROM'S met uit te printen bladmuziek

Zullen de gedrukte versies van standaardwerken binnenkort overbodig worden? De Amerikaanse uitgeverij CD Sheet Music brengt cd-rom's op de markt waarop complete oeuvres van componisten zijn

opgenomen. Onlangs werd bijvoorbeeld Chopin's complete werken voor piano op cd-rom aangeboden door de NBD: in totaal ruim 1100 pagina's die door de gebruiker geprint kunnen worden. Het betreft uitsluitend rechtenvrij materiaal, maar de serie bestaat uit al bijna 40 cd-rom's en zal volgens Wolter van der Zwaan beslist gevolgen hebben voor de samenstelling van klassieke bladmuziekcollecties.

Michiel Laan (32) opvolger van Rob Maas

Sinds 1 november is Michiel Laan de nieuwe directeur van de Centrale Discotheek Rotterdam. Hij studeerde rechten, specialisatie auteursrecht, en gitaar. Laan maakt al vanaf zijn jeugd gebruik van de CDR en raakte gaandeweg ook bij de organisatie betrokken. Tijdens zijn studie distribueerde hij folders en dacht mee over de opzet van de catalogi van de CDR. Hij werkte ruim vijf jaar in de advocatuur, voordat Rob Maas hem benaderde met de vraag hem op te volgen. Hij wil de koers van Maas voortzetten, met name de ontwikkeling van Muziekweb. "(...) bijvoorbeeld een individuele nieuwsbrief, waarin iemand op de hoogte wordt gehouden van ontwikkelingen en releases in zijn of haar favoriete muziekgenre" (Bron: BibliotheekBlad 22/23, 2001, p. 29) Rob Maas blijft als bestuurslid en adviseur bij de stichting betrokken. In de hier genoemde aflevering van het BibliotheekBlad staat ook een interview met hem.

colofon

nvmb nieuwsbrief, jaargang 5, nummer 3, december 2001

issn: 1567-116x

Kopij voor de Nieuwsbrief per e-mail naar Luuk Hoekstra: e-mail: lhoekstra@probiblio.nl

Redactie: Luuk Hoekstra (ProBiblio, Hoofddorp), Roelof Huisman (O.B. Assen), Ton Habraken (O.B. Eindhoven), Jos Oegema (O.B. Deventer), Bert Schoones (MuziekGroep Nederland, Utrecht)

Druk: MuziekGroep Nederland

Logo: Circus Sinistra

NVMB-secretariaat: Martie Severt, Muziekcentrum van de Omroep, Postbus 125, 1200 AC Hilversum
tel: 035-6714181, fax: 035-6714189, e-mail: m.severt@mco.nl

nvmb website: www.nvmb.nl